

ВПЛИВ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Доповідач: Дунаєвська Ю., група ЖТ-11

Науковий керівник: Сірик А. Є., ст. викладач кафедри фізичного виховання

Загальновідомо, що в наш час ЗМІ мають вагомий вплив на суспільну свідомість. Через здатність швидко і майже тотально охоплювати найбільш широкі аудиторії ЗМІ можуть трансформувати традиційну систему духовного виховання. І сьогодні у розвинених суспільно-політичних системах панує теза, що ті, хто володіють ЗМІ, володіють громадською думкою.

Відповідно до концепції відомого канадського соціолога і культуролога Г.М.Маклуена, ера мас-медіа і електронної інформації радикально змінює як життя людини, так і її саму.

Саме за допомогою мас-медіа серед різних категорій населення (читачів, слухачів, глядачів) пропагуються певні ціннісні установки, світоглядні стереотипи та моделі поведінки, внаслідок чого спільні смаки і форми “культурного споживання” поширюються як серед привілейованих, так і малозабезпечених категорій населення. З огляду на це, у змаганні за культуру мас-медіа перебувають практично поза конкуренцією.

Інформаційний простір України протягом останніх років зазнав значних кількісних і якісних змін. Насамперед, з'явилося багато нових періодичних видань, загальна кількість зареєстрованих газет і журналів сягнула 8300 одиниць (що у кілька разів більше порівнянно з 1991 р.). Їхніми засновниками, головним чином, виступають комерційні структури, науково-дослідні установи, громадські організації, навчальні заклади [1, с.288].

Інформаційні засоби формування засад здорового способу життя різні, але, насамперед, це звичайно телебачення, радіо та преса. За даними наукового звіту “Ціннісні орієнтації молоді” (2008 р.) Українського інституту соціальних досліджень перше місце серед форм проведення вільного часу молоді посідає перегляд телепередач: 80% молоді віком від 15 до 28 років дивляться телевизор щоденно й лише 1% молодих людей не дивляться його зовсім. Та роль, яку телебачення посідає в організації дозвілля молоді, робить його важливим інструментом формування суспільної свідомості. Більша частина української молоді вгамовує свою інформаційну потребу саме

за допомогою телевізора. Однак, чи є цей спосіб ефективним - питання спірне. Адже телевізор тут виступає засобом отримання не стільки інформації, скільки задоволення від видовищ.

Серед друкованих видань, яким віддає перевагу сучасна українська молодь, досить поширеними виявилися періодичні видання (70% опитаних заявили, що читають їх часто). Тут перше місце посідають журнали розважального та інформаційного профілю (38%) і газети (36%).

У межах дослідження "Роль ЗМІ у формуванні ЗСЖ" було проаналізовано передачі основних телевізійних каналів, піддано аналізу зміст передач, в яких йшлося про проблеми, що стосуються ЗСЖ. Найбільша частка передач (кожна 5-та) пропагувала фізичну активність, 19% - висвітлювали профілактику різних захворювань, по 10% - змістовну організацію дозвілля та соціально-економічні проблеми молоді. В цих передачах порушувалися проблеми раціонального харчування, санітарно-гігієнічних навичок, наркоманії, алкоголізму, паління, психічного і духовного здоров'я дітей та молоді, екологічного виховання.

Аналіз спрямованості проблем дозволив виявити, що у 83% цільових телепередачах підкреслювалася важливість конкретних складових ЗСЖ, в 56% - пропонувались конкретні корисні поради, але тільки у 41% випадків були наведені конкретні приклади ЗСЖ. Це свідчить про те, що телевізійні передачі більш спрямовані на загальну постановку проблем, ніж на розкриття реальних шляхів формування у молоді ЗСЖ [2, с.148].

Аналізуючи програми радіоканалів з проблем ЗСЖ, то в них, як і в молодіжній тематиці взагалі, відводиться незначний обсяг часу. Частіше і певною мірою більш ґрунтовно ця проблема висвітлюється у пресі і в періодичних виданнях. Аналіз періодичних видань для молоді за останній квартал 2011 р. показав, що сьогодні дуже мало українських дитячих чи молодіжних видань, у яких молодь була б особливо зацікавленою. Найбільш популярними серед дітей та підлітків є російські рекламні журнали, до того ж здебільшого сексуально-еротичного спрямування.

У найпопулярніших серед молоді друкованих ЗМІ висвітлюється різні аспекти ЗСЖ. Це, наприклад:

- роз'яснення шкідливості паління, вживання алкоголю та наркотиків - у журналах "Ровесник", "Однокласник", "Клас", "Барвінок";

- опис фізичних вправ - у журналах “Натали”, “Лиза”, “Отдохни”, “Ровесник”, “Cool girl”;
- реклама медикаментів, вітамінів - у журналах “Натали”, “Лиза”, “Отдохни”, “Пізнайко”;
- рецепти народної медицини - у журналах “Лиза”, “Отдохни”, “Барвінок”, “Яблунька”, “Однокласник”;
- проблеми статевого виховання - у журналах “Cool girl”, “YES!”, “Клас”;
- поради психологів, спеціалістів медицини - у журналах “Натали”, “Лиза”, “Отдохни”, “Ровесник”, “Клас”, “Cool girl”, “YES!”.

Із вище зазначеного матеріалу можна зробити висновок, що значна частина сучасних українських ЗМІ тим чи іншим способом торкається проблем формування основних засад здорового способу життя дітей та молоді. Іншою проблемою при цьому є те, як сприймають цю інформацію самі діти та юнацтво.

На думку молоді, найбільш впливовими інформаційними джерелами з питань впливу на здоров'я наркотичних речовин (тютюн, алкоголь та наркотики) є, перш за все, телебачення (64%), газети (44%), радіо (25%). Останні позиції за рейтингом цих джерел займають спеціальна література (книжки, журнали, довідники) та інформаційні буклети і листівки.

Ці дані свідчать про те, що робота ЗМІ у цьому напрямку не є марною і має свої позитивні результати. А це доводить, що доцільно як найповніше використовувати всі можливі засоби впливу на дитячу та юнацьку аудиторію. Досвід багатьох західних країн свідчить, що навіть незначні позитивні зміни у способі життя населення дозволяють знизити ризик основних причин захворювань і смертності.

Однак не можна стверджувати, що ЗМІ має лише позитивний вплив на молодь стосовно ЗСЖ. Значна, а здебільшого переважна, кількість ЗМІ так чи інакше пропагує нездоровий спосіб життя. Зокрема це стосується телебачення, коли різноманітні програми та фільми зображують телегероїв чи то з алкоголем, чи з сигаретою, тим самим провокуючи поширення серед молоді шкідливих звичок, адже особливо у підлітковому віці є досить характерне наслідування кумирів тощо [3, с.260].

Поширювана Заходом масова культура завдяки розважальній літературі, кінофільмам і телепрограмам легкого змісту здебільшого спричиняє руйнацію існуючих норм поведінки молоді і споживання усталених уявлень і орієнтацій, змінюючи їх новими міфами і

фетишами. Найбільшу занепокоєність викликає поширення у ЗМІ так званої негативної інформації (як соціально-політичного характеру, так і повідомлення про вбивства, насильство, стихійні лиха, аварії тощо).

Отже, за підсумками цього дослідження, яке є досить показовим, співвідношення негативної та сумарно позитивної і нейтральної інформації в масиві популярних ЗМІ становить 3:1.

Підводячи підсумок, можна констатувати, що українські засоби масової інформації є сьогодні вагомим чинником впливу на свідомість молоді, і на жаль, не лише позитивним.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Осипова Т. Ю., Бартенєва І. О., Біла О.О. та ін. Виховна робота зі студентською молоддю: Навч. посіб. / За заг. ред. Т. Ю. Осипової. – Одеса: Фенікс, 2006. – 288с.
2. Лінгвістика впливу [Текст] : монографія / В. В. Різун, Н. Ф. Непийвода, В. М. Корнеєв. — К. : ВПЦ "Київський університет", 2005. — 148 с.
3. Теорія масової комунікації [Текст] : підручник / В. В. Різун. — К. : Просвіта, 2008. — 260 с. + Гриф МОН.
4. Інтернет-джерела

Науково-теоретична конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів кафедри фізичного виховання і спорту : тези доповідей, 26 квітня 2012 р., м. Суми / Відп. за вип. А.Є. Шепелев. - Суми : СумДУ, 2012.